

Programbladet

Uppsala Senioruniversitet

Höstterminen 2017

Uppsala Senioruniversitet

Föreningen Uppsala Senioruniversitet (USU) inledde sin verksamhet hösten 1979. Föreningens sekretariat finns numera på Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala. USU är en ren studieorganisation. Föreningen är partipolitiskt och religiöst neutral. Det administrativa arbetet utförs på ideell basis. USU erbjuder sina medlemmar varje år närmare 200 studiecirklar och föreläsningsserier, 20 teaterresor och studiebesök samt ett antal tisdagsföreläsningar som är öppna för alla medlemmar.

Rätt till medlemskap har alla, oavsett studiebakgrund, som fyllt 58 år samt även yngre personer som uppbär pension av något slag. Rätt till medlemskap har även make/maka till eller samboende med den som är medlem i USU. Medlemskap får man genom att betala in medlemsavgiften. Föreningen har cirka 3 800 medlemmar.

Serier och cirklar hösten 2017

Höstens program erbjuder åtta tisdagsföreläsningar, 21 föreläsningsserier, 82 studiecirklar och fyra övriga arrangemang.

Anmälan

Mer information om anmälan finns på sidan 27 i det här programbladet.

Sekretariat

Sekretariatet på Bergsbrunnagatan 1 är öppet mån-fred kl. 10.00-12.00.
Telefon: 018-24 35 01. E-post: usu@usu.se

WWW.USU.SE

Innehållsförteckning

● Tisdagsföreläsningar	sid 3
Tisdagsföreläsare	sid 3
● Föreläsningsserier	sid 5
● Studiecirklar	sid 12
Religion, filosofi och historia	sid 12
Litteratur, konst och musik	sid 13
Samhällsvetenskap	sid 15
Naturvetenskap och teknik	sid 15
Språk	sid 16
● Övriga arrangemang	sid 26
Anmälan	sid 27
Kalendarium	sid 28

Omslagsbilden: Bilderna på framsidan har alla anknytning till höstens aktiviteter. Kiesiska muren (foto Wikimedia Commons), Martin Luther 95 teser (målning av Ferdinand Pauwels 1872, Wikimedia commons), Moderna tider (originalposter från 1936), Texas Oil Rig (foto från Pixabay.com), Händer på klaviatur (foto Inger Hammer), Beaver Lake (foto från grandfive.com/wildlife).

Tisdagsföreläsningar

Föreläsningarna äger rum i Grönwallsalen, ingång 70 Akademiska sjukhuset, och i Missionskyrkans kyrksal, S:t Olofsgatan 40. Föreläsningstiden är 13.15 till cirka 14.30. Tisdagsföreläsningarna är fritt tillgängliga för de medlemmar som har betalt årsavgiften. Medlemskort uppvisas.

Tisdagsföreläsningarna planeras att filmas så att Senioruniversitetets medlemmar kan titta på dem på www.usu.se under två veckor efter respektive föreläsningstillfälle.

5 sept

Maria Gunther

Vetenskapsjournalistik – ett försvar mot faktaresistens

Gästvärd: Bo Höistad

Grönwallsalen

19 sept

Lena Holmqvist

Brott och straff – från öga för öga till dagens straffskalor

Gästvärd: Jan Fagius

Grönwallsalen

3 okt

Elna-Marie Larsson

Det skulle aldrig Wilhelm Conrad Röntgen ha trott – hur vi kan avbilda hjärnan idag

Gästvärd: Jan Fagius

Grönwallsalen

17 okt

Arne Ljungqvist

Från Mühlegg till Johaug. Antidopningsbyrån Wadas kamp mot fusk inom idrotten

Gästvärd: Ingrid Åberg

Missionskyrkan

31 okt

Tone Tingsgård

Sverige i Afghanistan 2002–2014

Gästvärd: Ingrid Åberg

Missionskyrkan

14 nov

Dan Larhammar

Hur hittar man en akupunkturpunkt? Kritisk granskning av alternativmedicinska behandlingsmetoder.

Gästvärd: Jan Fagius

Grönwallsalen

28 nov

Frauke Ecke

Bävernens återkomst i det svenska landskapet – från utrotad till älskad och hatad

Gästvärd: Eva Willén

Grönwallsalen

12 dec

Gabriel Söderberg

"Nobelpriset i ekonomi" – hur och varför kom det till?

Gästvärd: Maths Isacson

Grönwallsalen

Föreläsare hösten 2017

Maria Gunther är civilingenjör i teknisk fysik. Hon disputerade i Uppsala 1998 i elementarpartikelfysik på ett arbete som utfördes vid CERN i Geneve. Under IT-boomen i slutet av 1990-talet var hon systemutvecklare med inriktning mot IT-säkerhet. Åren 2005–2011 bodde hon i Wien, där hon bland annat arbetade med klimatforskning på forskningsinstitutet IASA. Maria har varit frilansande vetenskapsreporter och skrivit artiklar främst inom fysik, matematik och astronomi. Hon har publicerat en bok om de vetenskapliga bristerna i kreationism och intelligent design, *Big Bang eller Varde Ljus – skapelsemyten som pseudovetenskap*. Sedan 2013 är hon vetenskapsredaktör och ansvarig för vetenskapsbevakningen på Dagens Nyheter.

Lena Holmqvist är universitetslektor i straffrätt vid Uppsala universitet. Hon har i många år undervisat om hur brottspåföljd bestäms. Hon har inte bara vänt sig till studenter utan också föreläst för olika yrkesgrupper.

Dessutom har hon deltagit i delar av utredningsarbetet som ligger till grund för hur påföljdssystemet är utformat och arbetat med lagstiftningsfrågor på Justitiedepartementet.

Elna-Marie Larsson är professor i neuroradiologi vid Uppsala universitet, överläkare på Akademiska sjukhuset och gästprofessor vid Linköpings universitet. Hon är tidigare president i The European Society of Magnetic Resonance in Medicine and Biology och bedriver forskning med fokus på magnetkamerateknikens möjligheter att studera struktur och funktion i den friska och sjuka hjärnan.

Arne Ljungqvist har varit professor i patologi och prorektor vid Karolinska Institutet, rektor vid Gymnastik- och idrottshögskolan och ordförande i Riksidrottsförbundet. I många år var han medlem i Internationella Olympiska kommittén, ordförande i dess medicinska

kommitté samt vice ordförande i Wada, World Anti-Doping Agency. Han är en känd profil i arbetet mot dopning och fortfarande verksam. I OS 1952 representerade Ljungqvist Sverige i höjdhopp. Hans personliga rekord är 2,01 i saxstil.

Tone Tingsgård är universitetslärare i ryska vid Uppsala universitet. Hon var från 1994 till 2010 riksdagsledamot (S) och vice ordförande i Försvarsutskottet mellan 1998 och 2006. I mars 2017 presenterade hon sin utredning om Sveriges samlade engagemang i Afghanistan 2002-2014. Utredningen visar både på brister i insatsen och på positiva resultat. Inte minst identifieras lärdomar inför kommande komplexa internationella krishanteringsinsatser.

Dan Larhammar är apotekare och professor vid Institutionen för neurovetenskap vid Uppsala universitet. Han forskar om hjärnan, hormoner och evolutionen. Ett specialintresse är skiljelinjen mellan vetenskap och pseudo-vetenskap och varför människor så ofta tror på orimliga påståenden inom alternativmedicin och parapsykologi. Han är tidigare ordförande i föreningen Vetenskap och Folkbildning och är ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien, där han för närvarande är ordförande för kommittén för skolfrågor.

Frauke Ecke är docent i landskapsekologi och arbetar som universitetslektor i zooekologi vid Sveriges lantbruksuniversitet. Hon forskar framför allt om populations- och landskapsekologi hos gnagare och deras zoonoser, det vill säga djurspridda sjukdomar. Småäggdjur ligger henne varmt om hjärtat och hon är ansvarig för den svenska miljöövervakningen av smågnagare som har bedrivits i Sverige sedan 1971. I nationella och internationella projekt studerar hon betydelsen av bävern – en sann ekosystemingenjör – för funktionen av och som länken mellan akvatiska och terrestra system.

Gabriel Söderberg är forskare i ekonomisk historia vid Uppsala universitet och ekonom på Sveriges Riksbank. Hans forskning rör främst ekonomisk instabilitet och hur samhällen utvecklar verktyg för att hantera detta. Under senare tid har han studerat den svenska modellen och finansiella regleringar. Tillsammans med professor Avner Offer, University of Oxford, har han nyligen publicerat boken *The Nobel Factor: The Prize in Economics, Social Democracy and the Market Turn*.

Ge bort ett presentkort!

På Senioruniversitetets sekretariat finns det presentkort som du som är medlem kan använda när du har presentbekymmer. Ge bort ett medlemskap i Uppsala Senioruniversitet! Eller varför inte en resa – eller deltagande i en cirkel eller serie? Ring sekretariatet på 018-24 35 01 så får du veta hur man gör.

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se näst sista sidan i programmet.
Hörslänga finns i samtliga föreläsningssalar utom Musicum.

Nr 1. "Stå upp, Herre!" Martin Luther och reformationen

"Stå upp, Herre! Stå upp och ta itu med den vildgalt som brutit sig in i vingården!" Så inleds påvens bannbulla mot Martin Luther 1520. Luther svarade med att offentligt bränna bannbullan. Året efter förklarade kejsaren honom fredlös. Det finns anledning att fråga sig både varför Luther undkom kättarbålet och varför hans idéer och skrifter gav upphov till en sådan omfattande rörelse. Boktryckarkonsten ställde ett nytt medium till förfogande och Luthers många skrifter kunde spridas vida omkring. Sverige var ett av de länder som tidigast införde det nya, genom uppifrån kommande dekret utfärdade av Gustav Vasa. Men hur togs den nya läran emot av folket? Bilden av Luther har förändrats över tid men hans betydelse för teologin, för det tyska och svenska språket, för gudstjänstliv, folkbildning och samhällsliv anses ha varit och fortfarande vara djupgående. Idag finns omkring 70 miljoner medlemmar i lutherska kyrkor runt om i världen. Serien handlar om synen på Luthers person och verk och tolkningar av reformationens förlopp och innebörd.

Serieansvarig: Ingrid Åberg, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

18 sept. Per Svensson, journalist, författare. *Martin Luther – hans tid och vår.*

2 okt. Martin Berntson, docent i religionsvetenskap, Göteborgs universitet. *När Luther kom till byn. Om reformationen och folket i Sverige.*

16 okt. Mattias Lundgren, professor i musikvetenskap, Uppsala universitet. *Luther och psalmsången.*

30 okt. Hans Helander, professor em. i latin, Uppsala universitet. *Martin Luther i poesi och prosa under 15- och 1600-talen.*

13 nov. Urban Claesson, docent i kyrkohistoria, Uppsala universitet. *Svensk och dansk folkkyrka – variationer på ett lutherskt tema.*

8 dec. Antje Jackelén, teol.dr, ärkebiskop. *Kyrkan i det offentliga rummet – i Sverige och världen.*

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–13/11 kl. 15.15–16.45 samt fredag 8/12 kl. 14.15–15.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Nr 2. Populärkultur

Populärkultur har alltid funnits vid sidan av den officiella kulturen, finkulturen. Ibland betecknas populärkulturen som masskultur och då menar man att den riktar sig till en bred allmänhet. Det som dessutom kännetecknar populärkulturen är att den anses som lättillgänglig och av vissa som ytlig och banal. Diskussionen om populärkulturens betydelse, dess olika former och uttrycksmedel har varit och är livlig. I den här serien ges exempel på denna kultur vad gäller såväl film och musik som bild och litteratur. *Serieansvariga: Lena Kåreland*, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11, **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

21 sept. Hillevi Ganetz, professor i genusvetenskap, Stockholms universitet, medieforskare. *Populärkultur och finkultur – ett historiskt perspektiv på två omstridda begrepp.*

5 okt. Olle Edström, professor em. i musikvetenskap, Göteborgs universitet. *Schlagern i Sverige.*

19 okt. Karl Berglund, doktorand i litteratursociologi, Uppsala universitet. *Den svenska deckargenrens utveckling – från pusseldeckare till globalt mediefenomen.*

2 nov. Eva Heggstad, professor em. i litteraturvetenskap, Uppsala universitet. *Modedockor och karlavulna kvinnor. Romantik och emancipation i Sigge Starks romaner.*

16 nov. Lena Johannesson, professor em. i konstvetenskap, Göteborgs universitet. *Från gråtande barnet-tavlor till kattungefilmer på Youtube. Om förändringar i populärkulturens bildsyn och i synen på populärkulturen.*

30 nov. Anne Bachmann, fil.dr i filmvetenskap, Stockholms universitet. *Farsot, folkgift och elände? Populärkultur på vita duken under stumfilmstiden.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9–30/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 3. Kinas väg från himmelskt imperium till global stormakt

Dagens Kina kan anses vara den viktigaste faktorn i den maktförskjutning som innebär att västvärldens dominans

försvagas. De vägval den kinesiska ledningen gör kan därför bli avgörande för bl.a. fattigdom, klimat och fred i andra delar av världen. Kina är ett land i stark omvälvning och miljoner människor har lyfts ur misär. Men landet står också inför betydande inhemska utmaningar, t.ex. ett bristfälligt rättssystem, skrämmande luft- och vattenföroreningar, kränkningar av mänskliga rättigheter och enpartistatens auktoritära statskapitalism. Såväl 1900-talets dramatiska historia som filosofi och kultur med mångtusenåriga drag präglar det kinesiska samhället. Serien berättar om 3000 år av historia och filosofi, om 1900-talets revolutioner, om vardagsliv, ekonomi, litteratur och Kinas roll i världen.

Serieansvariga: **Rune Hedman**, fil.lic., f.d. departementsråd, tfn 070-630 16 58, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

21 sept. Torbjörn Lodén, professor em. i Kinas språk och kultur, Stockholms universitet. *Konfucius betydelse i Kinas historia.*

5 okt. Cecilia Lindqvist, författare, fotograf, professor och sinolog. *En annan värld – minnen från Kina 1961–1962.*

19 okt. Börje Ljunggren, asienkännare och författare, f.d. svensk ambassadör i Kina. *Kina i världen i dag.*

2 nov. Håkan Wahlquist, antropolog, föreståndare för Sven Hedins Stiftelse vid Kungl. Vetenskapsakademien. *Sidenvägens många födelser.*

16 nov. Anna Gustafsson Chen, sinolog, bibliotekarie och översättare. *När hundra blommor blommar – kinesisk litteratur i dag.*

14 dec. Ola Wong, journalist, författare och sinolog. *Så fungerar Kina – från opiumkrig till supermakt.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9–14/12 (ej 30/11) kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 21/9).

Avgift: 350 kr.

Nr 4. Sidenvägens lyxtextilier: seklers historia, handel och teknologi

Karavaner på den mytomspunna Sidenvägen förde eftersökta varor i både västlig och östlig riktning genom Eurasien trots kostnader och strapatser. Det eftertraktade sidenet nådde också Europa där det kontinuerligt påverkade ekonomi, mode och textilt hantverk. Handeln var inte problemfri, eftersom olika makter behärskade Asiens ökenvägar och bergspass och därmed påverkade de politiska och tekniska villkoren för produktion och handel. I en omfattande översikt tar serien också upp resultat från nya utgrävningar som har vidgat vår kännedom avsevärt

om handelsvägarnas kultur, stil och religioner. Sidenvägens betydelse minskade med de nya sjövägarna från omkring år 1500, men på sistone har en omfattande kulturturism lanserats längs delar av den historiska Sidenvägen.

Serieansvariga: **Désirée Koslin**, professor i Fashion and Textile Studies, Fashion Institute of Technology, SUNY, tfn 070-358 37 60, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Désirée Koslin**.

Program

19 sept. Handynastiernas textilier, 206 f.Kr.–220 e.Kr.

3 okt. Mönster, färg och motiv i Kinas tidiga textilkonst.

17 okt. Tyger under Tang, 618–906 och i västra Asien före islam.

31 okt. Mongolrikets sidenhandel, 1234–1368.

14 nov. Mönsterhegemoni under Ming, 1368–1644.

28 nov. Ekon av Sidenvägen – österns motiv i Europas väverier, 1700–1900.

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 5. Nedslag i konsten IV

I denna serie presenteras olika typer av konstnärer och konstnärsroller. Syftet är att få ta del av en djupgående analys av konstnärerna och deras verk.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 018-51 50 55.

Program

22 sept. Thomas Hård af Segerstad, senioruniversitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Flandriskt måleri från van Eyck till Vermeer.*

6 okt. Carina Jacobsson, docent, universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Flandriskt i Sverige – altarskåpets bildvärld som spegel av samtiden.*

20 okt. Helén Hallgren Archer, intendent vid Nationalmuseum. *Pablo Picasso – konstnär i exil.*

3 nov. Hedvig Hedqvist, inredningsarkitekt, formgivare, designskribent. *Josef Frank – en arkitekt och formgivare som hade humanismen som motto.*

17 nov. Görel Cavalli-Björkman, professors namn, f.d. förste intendent och forskningschef vid Nationalmuseum. *Sigrid Hjertén. Kvinna och konstnär i avantgardet.*

1 dec. Emilie Karlsmo, universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Ai Weiwei – konceptkonstnär och politisk aktivist.*

Tid: Fredagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 6. Den moderna konsten XI, Grupp 1

Lars Lambert belyser i denna serie några olika genrer i den moderna konstens historia. Parallellserie med samma innehåll som Nr 7.

Serieansvariga: **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11, och **Lars Lambert**, författare. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**.

Program

18 sept. *Chagall och Miro, surrealism, fantasteri, poesi och livsberusning.*

2 okt. *Djur i konsten. Fåglar och fiskar, katter och hundar, enhörningar och basilisker.*

16 okt. *Svensk konst 6. Arkitekturen, från medeltida kyrkor till så långt vi hinner.*

30 okt. *Andy Warhol och Gerhard Richter, två sena mästare och megastjärnor.*

13 nov. *Svensk konst 7. Fotografiet, från glasplåtande pionjärer till digitalt snapshotande.*

27 nov. *Who´s Afraid of Ai Weiwei? Med öppna ögon in i samtidskonsten.*

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Nr 7. Den moderna konsten XI, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 6.

Serieansvariga: **Margareta Ingemarsson**, f.d. bibliotekarie, tfn 070-285 95 97, och **Lars Lambert**, författare. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Lars Lambert**.

Program

13 sept. *Chagall och Miro, surrealism, fantasteri, poesi och livsberusning.*

4 okt. *Djur i konsten. Fåglar och fiskar, katter och hundar, enhörningar och basilisker.*

18 okt. *Svensk konst 6. Arkitekturen, från medeltida kyrkor till så långt vi hinner.*

1 nov. *Andy Warhol och Gerhard Richter, två sena mästare och megastjärnor.*

15 nov. *Svensk konst 7. Fotografiet, från glasplåtande pionjärer till digitalt snapshotande.*

29 nov. *Who´s Afraid of Ai Weiwei? Med öppna ögon in i samtidskonsten.*

Tid: Onsdag 13/9 samt onsdagar jämna veckor 4/10–29/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Nr 8. Min musik

Kulturpersonligheter och musiker från Uppsala med omnejd berättar om och spelar musik som betytt mycket för dem.

Serieansvariga: **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, tfn 018-46 02 70, 070-215 09 89, och **Gunnel Fagius**, musikvetare, musikdirektör, tfn 018-32 02 17, 070-214 13 70.

Program

11 sept. **Hans Ek**, välkänd dirigent, kompositör, arrangör med omfattande verksamhet i den svenska musikvärlden.

25 sept. **Märta Ramsten**, musiketnolog, docent, f.d. chef för Svenskt visarkiv. Har under en följd av år rest runt i landet och dokumenterat folkliga musiktraditioner. Folkmusiken är också huvudtemat i hennes artiklar, skrifter, fonogram och radioprogram.

9 okt. **Georg Riedel**, för många generationer välkänd kontrabasist inom svensk jazzmusik. Dessutom flitig kompositör av sånger för barn och barnkör liksom filmmusik. Filmatiseringarna av Astrid Lindgrens berättelser med Georg Riedels musik kan knappast ha gått någon förbi.

6 nov. **Katarina Reineck**, lärare, körsångare, körledare för kören Canorus. Medlem i styrelsen för Musikens Hus Vänner.

20 nov. **Anders Larsson**, operasångare, verksam i Sverige och i Europa. Romanssångare i hjärtat.

4 dec. **Katarina Hellgren Dahl**, lärare i italienska, vissångerska, bl.a. av judiska sånger.

Tid: Måndagar udda veckor 11/9–4/12 (ej 23/10) kl. 10.30–12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 9. All världens musik

Intresse för musik och utövande av musik utmärker oss människor sedan urminnes tider. Även om intresset för musik är universellt skiljer sig utformningen av musiken och musikinstrumenten mycket mellan olika delar av världen. I denna serie behandlas musik från sex länder i fyra världsdelar. Musiken kommer att illustreras både genom inspelningar och live med användande av region-typiska instrument. Programmet har gjorts upp i samråd med Ulf Johansson Werre som också kommer att delta vid några av föreläsningarna.

Serieansvarig: Per Olof Osterman, docent i neurologi, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92.

Program

19 sept. Roland Keijser, musiker och författare. *Marockansk musik – Aissawa oo-Hmadcha*.

3 okt. Jennikel Andersson, musiker och lärare, Master i Irländsk Folkmusik, University of Limerick, grundare av den irländska folkmusikutbildningen i Sverige. *Keltisk musik med fokus på irländsk folkmusik*.

17 okt. Saeri Ueno, pianist och lärare. *An introduction to and overview of Japanese music from ancient to modern times*.

31 okt. Robinson Yanez, trubadur och lärare i filosofi och spanska. *Folkmusiken i Anderna*.

14 nov. Muhammad Assayesh, författare, mystiker och musiker. *Traditionell persisk musik, bl.a. framförd på instrumentet santu och med danserskor*.

28 nov. Sonya Bakoeva, musiker, master i "Performing Arts of Folk Singing and Conducting of Folk Ensembles" vid Akademien i Plovdiv. *Bulgarisk folkmusik*.

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 10. Opera som samtidspegel

"De stora operorna" – hur togs de emot och hur uppfattades de av sin samtid? Hur såg den kulturella, sociala och politiska situationen ut när de gamla mästerverken hade premiär? Ännu efter 100, 200, 300 år spelas de och drar stor publik. Kan vi som idag ser dem på teatern fördjupa och berika vår upplevelse och förståelse, om vi får veta mer om deras historia? Serien vill belysa dessa och andra frågor genom att stanna upp inför enskilda verk och söka bredda och fördjupa kunskapen om dem och deras historia.

Serieansvariga: Axel Brattberg, neurolog och överläkare inom rehabiliteringsmedicin, tfn 070-423 27 31, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

14 sept. Carl-Gunnar Åhlén, fil.dr i musikvetenskap, musikjournalist. *Arnljot av Wilhelm Peterson-Berger*.

28 sept. Stefan Johansson, dramaturg, regissör, kulturkritiker. *Don Carlo av Giuseppe Verdi*.

12 okt. Camilla Lundberg, musikkritiker, debattör, musikchef på SVT Kultur. *Fidelio av Ludwig van Beethoven*.

9 nov. Per-Erik Öhrn, operasångare, regissör, professor i musikdramatisk gestaltning, Göteborgs universitet. *Così fan tutte av Wolfgang Amadeus Mozart*.

23 nov. Samtal mellan **Daniel Börtz**, tonsättare i full verksamhet, och **Kettill Skarby**, f.d. VD för Gehrmans Musikförlag. *Medea av Daniel Börtz*.

7 dec. Per-Erik Öhrn. *Eugen Onegin av Peter Tjajkovskij*.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9–7/12 (ej 26/10) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 11. Levande jazzhistoria

Vi fortsätter föregående terminers serie där Ulf Johansson Werre hanterar flygeln och spelar skivor för att exemplifiera och förklara musikens uppbyggnad. Ulf berättar, analyserar och kåserar även personligt kring upplevda fenomen inom jazzhistorien. Vi jämför stilarter och konstnärliga uttryckssätt, studerar utvecklingslinjer och de musikaliska kvaliteterna som bygger upp jazzens känslomässiga och intellektuella magi.

Serieansvariga: Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 070-648 67 85, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Program

5 okt. Duke Ellington: Från Harlem stride till en av världens mest kända orkesterledare.

19 okt. Ella Fitzgerald: Dansösen som blev rösten för The American Songbook.

2 nov. Arne Domnérus: Boxning, jazz och hästar – en slagkraftig lyriker.

16 nov. förmiddag Oscar Peterson: 1900-talets Liszt, teknik, swing, trioarrangemangens mästare.

16 nov. eftermiddag Billie Holiday: Den okonstlade skönhets melankoliska röst, glädje och sorg i samklang.

14 dec. *Miles Davis: Från underfundig bebop till elektrorock, trumpetaren, soundskaparen.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 5/10–14/12 (ej 30/11)
kl. 10.15–11.45 samt 13.15–14.45 den 16/11. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.
Avgift: 350 kr.

Nr 12. Fördjupad förståelse av jazzmusik

Detta är en serie om musikens uppbyggnad för oss som vill träna våra sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Frågor från gruppen tas upp och belyses. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. Ulf illustrerar de olika momenten vid flygeln och med andra instrument och analyserar kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer. Fortsättning från förra terminen. Varje tillfälle är en fristående enhet som inte kräver att man deltagit i föregående seminarier.

Serieansvariga: **Lasse Sunnås**, fil.mag., tfn 018-30 06 98, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagar udda veckor 28/9–7/12 (ej 9/11)
kl. 10.15–11.45 samt kl. 13.15–14.45 den 7/12. 12 timmar.
Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.
Avgift: 350 kr.

Jazzensemble – se under Övriga arrangemang.

Nr 13. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort presentation. Parallellserie med samma innehåll som Nr 14.
Serieansvarig: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Program

19 sept. Kvarteret Korpen. Bo Widerbergs genombrottsfilm om Anders och hans familj i arbetarkvarteret Korpen i Malmö år 1936. I rollerna ser vi Thommy Berggren, Keve Hjelm och Emy Storm. Filmen hade premiär 1963 och anses vara en av de bästa svenska filmerna någonsin (längd 101 minuter).

3 okt. Bland män och får. Om bröderna Gummi och Kiddi, grannar, fårbönder och bittra fiender i en avlägsen dalgång på Island. Regissör är Grímur Hákonarson. Filmen som är från 2015 har väckt internationell uppmärksamhet (längd 93 minuter).

17 okt. Moderna tider. Stumfilm från 1936 i regi av Charlie Chaplin och med honom själv i huvudrollen som skruvåtdragare vid löpande bandet. Filmen har klassats som en av de kulturellt, historiskt och estetiskt viktigaste filmerna (längd 87 minuter).

31 okt. Phoenix. Tysk dramafilm från 2014 i regi av Christian Petzold om Nelly Lentz, som överlevt förintelsen och återvänder till Berlin. Filmen är baserad på romanen *Le Retour des cendres* av Hubert Monteilhet (längd 98 minuter).

14 nov. Vägvisaren. Vetenskapsmannen Vladimir Arsenyev leder en vetenskaplig expedition i Sibirien i början av 1900-talet. Han sammanstrålar med jägaren Dersu Uzala, som har en enastående kunskap om naturen. En sovjetisk-japansk film ifrån 1975 i regi av Akira Kurosawa. Filmen har belönats med en Oscar (längd 144 minuter).

28 nov. Ljusår. Meditativ film av Mikael Kristersson i vilken han med kamera och mikrofon följer årets gång i sin trädgård i Falsterbo (längd 101 minuter).

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11
kl. 10.00–ca 12.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.
Avgift: 350 kr.

Nr 14. Filmstudio Fyris, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 13.
Serieansvarig: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Program

22 sept. Kvarteret Korpen

6 okt. Bland män och får

20 okt. Moderna tider

3 nov. Phoenix

17 nov. Vägvisaren

1 dec. Ljusår

Tid: Fredagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.00–ca 15.30.
Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Nr 15. Tillståndet i världen hösten 2017

De senaste åren har varit dystra för dem som tror på fred, frihet och framsteg. I USA vill presidenten bygga murar mot omvärlden, Storbritannien vänder ryggen mot EU och Ryssland strävar efter att återta en stormaktsposition.

Konflikterna i Mellanöstern tycks aldrig ta slut. De populistiska krafter som gärna vill inskränka demokratiska fri- och rättigheter växer sig starkare. Den här serien, som har sin tyngdpunkt i västvärlden, handlar om allt detta. Men också om att det finns ljuspunkter.
Serieansvarig: Lars Nilsson, f.d. chefredaktör UNT, tfn 070-662 18 67, lars.nilsson470@gmail.com.

Filmning av serien planeras, och filmerna kan då under två veckor ses av deltagare i serien på www.usu.se.

Program

11 sept. Magnus Öberg, universitetslektor vid Institutionen för freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet. *Krig och fred i det 21:a århundradet.*

25 sept. Sverker Gustavsson, professor vid Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet. *Framtiden för demokratin.*

9 okt. Katja Magnusson, utrikesreporter vid Sveriges Radio som bl.a. haft Mellanöstern som bevakningsområde. *Mellanösterns eviga kriser.*

6 nov. Göran von Sydow, statsvetare och stf. direktör vid Sieps (Svenska institutet för europapolitiska studier). *EU i det omstöpta Europa.*

20 nov. Stig Fredrikson, författare, kommentator och Rysslandskännare. *Putins världsbild med Trump i Vita huset.*

4 dec. Dag Blanck, professor i Nordamerikastudier, Uppsala universitet. *Ett knappt år med president Trump.*

Tid: Måndagar udda veckor 11/9-4/12 (ej 23/10) kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 16. Tillståndet i världen hösten 2017, filmat

Under hösten kommer serie 15 att filmas och ligga tillgänglig på USU:s webbplats under två veckor efter respektive föreläsning. Man kan välja att följa föreläsningarna enbart via filmerna och betalar då lägre avgift. Vid detta alternativ deltar man alltså inte på plats och erhåller inga biljetter.

Program enligt serie 15. Anmälan som till övriga serier. Vi kan tyvärr inte garantera att samtliga filmer blir perfekta.

Avgift: 275 kr.

Nr 17. Minnen från maktens korridorer

Föreläsarna i den här samtidshistoriska serien har under perioder av sina liv varit med och styrt Sverige. De har fattat beslut som satt sin prägel på landets utveckling. Nu

berättar de om de överväganden som gjordes och kanske också om hur de ser på effekterna av sina beslut.
Serieansvariga: Lars Nilsson, f.d. chefredaktör UNT, tfn 070-662 18 67, lars.nilsson470@gmail.com, **Claes Leijon**, f.d. Sida-anställd och ambassadråd, tfn 070-602 53 17, och **Sten Åke Bylund**, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 070-648 67 85.

Program

18 sept. Ines Uusmann, socialdemokratisk politiker och kommunikationsminister 1994-1998. *Estoniaolyckan – Sveriges första stora nationella katastrof.*

2 okt. Mikael Odenberg, moderat politiker och försvarsminister 2006-2007. *Sverige – värt att försvara?*

16 okt. Birgit Friggebo, liberal politiker, bostadsminister 1976-1982, kulturminister 1991-1994. *Friggeboden – en rysare.*

30 okt. Bengt Westerberg, folkpartiledare 1983-1995, socialminister 1991-1994. *Århundradets skattereform – ett liberalt perspektiv.*

13 nov. Anna-Greta Leijon, arbetsmarknads- och justitieminister i omgångar under perioden 1973-1988. *AMS i maktens centrum – men vad hände sedan?*

27 nov. Bengt Dennis, riksbankschef 1982-1993. *När kronan skulle försvaras.*

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9-27/11 kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 18. Mänskliga rättigheter är viktiga – men vilka är de egentligen?

Mänskliga rättigheter, MR, är grundläggande för människovärde och demokrati. Men vad innebär de och hur har de bestämts? **Peter Nobel**, Sveriges förste diskrimineringsombudsman, DO, advokat, f.d. chef för Röda Korset, MR-förespråkare förklarar i sina föreläsningar de mänskliga rättigheternas tillkomst och omfattning. Vidare belyses sambandet med FN och betydelsen för medborgerliga rättigheter som skydd mot rasdiskriminering och tortyr.

Serieansvariga: Claes Leijon, f.d. Sida-anställd och ambassadråd, tfn 070-602 53 17, och **Peter Nobel**.

Program

22 sept. Vikten av MR för demokrati och rättssäkerhet.

6 okt. FN-deklarationen om MR och dess tillkomst.

20 okt. MR-deklarationens huvuddrag och betydelse för folkrätten.

17 nov. *Konventionerna mot rasdiskriminering och för medborgerliga rättigheter.*

1 dec. *Förbudet mot tortyr och skydd för ursprungsfolk.*

8 dec. *"Parisprinciperna" och deras innebörd för Sveriges del. Framtiden för MR och slutdiskussion.*

Tid: Fredagar jämna veckor 22/9–1/12 (ej 3/11) samt 8/12 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 19. Järnet i människans tjänst – på gott och ont

Järn är det rikligast förekommande grundämnet i planeten Jorden, och det rikligast förekommande spårämnet i människokroppen. Järn är livsnödvändigt för människor och djur men kan också skada om det finns i överskott eller i olämpliga former. Hur bildades grundämnet järn efter Big Bang och hur kommer det sig att jordens kärna består av järn? Hur har järn utvunnits från olika typer av fyndigheter under historiens gång? Järnet har varit avgörande för människans utveckling och samhällsbygge och har fortfarande stor betydelse för ekonomi och utveckling. Järnet har också en betydelsefull roll i konstnärligt skapande, såväl i smideskonst som i musik och litteratur, från svärdssmide till Sara Lidmans Jernbaneepos. Många olika vetenskapsgrenar belyser olika aspekter på järnets roll genom prehistoria, historia och nutid. Samtidigt visas hur människans användning av järn haft såväl goda som mindre goda verkningar. Avslutningsvis diskuteras om järnet har en plats i en hållbar framtid.

Serieansvariga: **Per Abenius**, civ.ing. i kemi, tfn 018-50 27 06, 070-271 27 06, och **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, f.d. överläkare i hematologi, Akademiska sjukhuset, tfn 018-46 02 70, 070-215 09 89.

Program

25 sept. **Bengt Gustafsson**, professor em. i astronomi och teoretisk astrofysik, Uppsala universitet (1) och **Lars Bentell**, bergsingenjör, tidigare forskningschef vid Jernkontoret i Stockholm (2).

1. *Järnets tidiga historia från Big Bang till livets uppkomst.*
2. *Framställningsmetoder från forntid till nutid.*

9 okt. **Gunnar Birgegård.** *Järnets biologiska och medicinska roll – för mycket och för litet.*

23 okt. **Maths Isacson**, professor em. i ekonomisk historia, Uppsala universitet. *Järnet i samhällsbygget, ekonomi och bruksmiljöer.*

6 nov. **Mia Geijer**, fil.dr, antikvarie på länsstyrelsen i Örebro, och **Maths Isacson.** *Järnet i krigets tjänst.*

20 nov. **Peter Johnsson**, världskänd expert på smide av medeltida svärd (1) och **Annemarie Ericsson**, docent i konstvetenskap, Stockholms universitet (2).

1. *Det medeltida svärdet – form, idé och funktion.*
2. *Järnet i smideskonsten.*

4 dec. **Birgitta Holm**, professor em. i litteraturvetenskap, Uppsala universitet (1) och **Karin Östman**, expert på livscykelanalys för stålprodukter, Jernkontoret (2).

1. *Det vilt brusande jernet. Om Sara Lidmans jernbaneepos.*
2. *Järnets/stålets framtid med tonvikt på klimat och miljö.*

Tid: Måndagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B (dock Universitetshuset, Sal IX den 23/10).

Avgift: 350 kr.

Nr 20. Tekniker och uppfinningar som förändrat våra liv

Serien tar upp teknikhändelser, huvudsakligen under de senaste hundra åren, som förändrat vår värld och människors vardag. Fristående fortsättning på förra terminens "Teknikhistoria".

Serieansvarig: **Staffan Yngve**, professor em. i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 070-297 80 16. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Erik Mellgren**, teknikjournalist, författare, och **Kaianders Sempler**, tekn. dr h.c., teknikjournalist, författare.

Program

27 sept. *Finkemi och polymerkemi – vägarna till bl.a. sulfapreparat, penicillin och konstgödsel.*

11 okt. *Förbränningsmotorn. Från Ottos "entaktare" till dagens massbilism.*

25 okt. *Radarförsvar, mikrovågsugn och telecom.*

8 nov. *Jordbruket blir mekaniskt. Den gröna revolutionen.*

22 nov. *Radioaktivitet/strålning till nytta och skada.*

6 dec. *Den biologiska revolutionen. Watson, Crick och DNA. Uppsalas roll som världscentrum för proteineringstekniker. GMO-debatten.*

Tid: Onsdagar udda veckor 27/9–6/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: 27/9, 22/11 Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B, i övrigt Universitetshuset, Sal IX.

Avgift: 350 kr.

Nr 21. DNA-analys och genteknik i människans tjänst I

Allt liv på jorden är genetiskt och kemiskt sett uppbyggt på samma sätt. Maskrosen i gräsmattan, älgen och svamparna i skogen, bakterierna i din mage och du själv "talar" samma genetiska språk. Både ett befruktat människoägg och ett litet vetekorn innehåller all information som behövs för att skapa en ny organism. Denna kunskap kombinerad med närliggande vetenskaper och metodik öppnar för gentekniska tillämpningar. Vad är genetik? Hur gör man och vad kan man åstadkomma när det gäller förädling av växter och djur t.ex. för att öka avkastning eller förbättra motståndskraft mot sjukdomar? Genteknik kan hjälpa oss att diagnosticera och bota svåra sjukdomar hos människan. Med DNA-analys kan även släktforskning och kriminaltekniska undersökningar göras. Men, genteknik och dess tillämpningar väcker också etiska frågor. Vad kan vi tillåta oss att göra och vad bör vi låta bli? Serien avslutas med en debatt om detta. Den fortsätter våren 2018 med fokus på människan och gentekniken.

Serieansvariga: **Kristina Glimelius**, professor em. i kulturväxternas genetik och förädling, SLU, tfn 018-30 16 55, 070-678 50 10, och **Lars Ohlander**, docent i växtodlingslära, tfn 018-32 09 01, 073-327 88 80.

Program

28 sept. Bengt Olle Bengtsson, professor em. i genetik, Lunds universitet. *Den genetiska revolutionens start och dess tre slut.*

12 okt. Leif Andersson, professor i funktionsgenomik, Uppsala universitet och SLU (1) och **Love Dalén**, professor

i evolutionär genetik, Naturhistoriska riksmuseet (2).

1. *Genteknik – ett ovärderligt redskap för den moderna husdjursgenetiken.*

2. *Gentekniken och studier av utdöda djur.*

26 okt. Marie Nyman, fil.dr i växtfysiologi, kanslichef Gentekniknämnden. *Det genetiska arvet, genteknik och genomredigering (gensaxar) samt lagstiftning och reglering av GMO.*

9 nov. Marie Allen, professor i rättsgenetik, Uppsala universitet. *Brottsundersökningar med hjälp av DNA.*

23 nov. Kristina Glimelius (1) och **Stefan Jansson**, professor i växtfysiologi, Umeå universitet (2).

1. *Genteknik och växtförädling.*

2. *CRISPR/Cas9-tekniken och framtidens grödor.*

7 dec. Peter Sylwan, agronom, vetenskapsjournalist, **Sven Ove Hansson**, professor i filosofi, KTH, **Marie Nyman** och **Jan Eksvärd**, agronom, seniorexpert i hållbar utveckling, LRF. *Genteknik och etik – paneldiskussion om genteknikens användning vid förädling av växter och djur.*

Tid: Torsdagar udda veckor 28/9–7/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 26/10).

Avgift: 350 kr.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se näst sista sidan i programmet. Varje cirkelträff omfattar 2 x 45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 22. Tro och vetande genom seklerna

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln är idé- och vetenskapshistorisk och behandlar relationerna mellan religiösa trosföreställningar och vetenskap. Vi diskuterar vad vetenskaplig metod innebär och vad som rimligen menas med religiös tro. Frågan om hur kunskap på erfarenhetens och förnuftets grund kan förenas med kunskap baserad på uppenbarelser och heliga skrifter är alltid aktuell. Vi lägger huvudvikten vid de två senaste århundradena men gör också relevanta återblickar på tidigare epokers sätt att hantera frågan. Cirkeln kan sägas vara en fortsättning på förra terminens cirkel med

samma rubrik men förutsätter inte att man deltagit i den.

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9–30/11 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 300 kr.

Nr 23. Uppsalakyrkor – historia, konst

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com. Uppsala har en rik skatt i sina medeltida kyrkor. Vi skall besöka sex av dem: Uppsala Domkyrka, Helga Trefaldighets kyrka, Vaksala kyrka, Gamla Uppsala kyrka, Funbo kyrka

och Bälunge kyrka. Varje besök inleds i kyrkan med att vi i bild närgånget studerar och diskuterar olika detaljer i t.ex. altartavla och målningar innan vi söker upp dem i kyrkorummet. Vi träffas första gången i Domkyrkan. Samma innehåll som föregående termin.

Tid: Varje måndag 18/9–23/10 kl. 10.00–11.30.
12 timmar.

Lokal: Respektive kyrka.

Avgift: 300 kr.

Nr 24. Kyrka och kulturlandskap runt om Tensta kyrka

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin,
tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com.

Vi detaljstuderar Tensta kyrka och kulturlandskapet runt den.

- 1) Byggnadshistoria inkl. Tyska orden,
- 2) Kalkmålningarna,
- 3) Altarskåpet,
- 4) Några andra nordtyska altarskåp i Uppland,
- 5) Kyrkans finansär: Salsta slott och dess ägare,
- 6) Besök i Tensta kyrka.

Tid: Varje onsdag 20/9–25/10 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen (dock Tensta kyrka 25/10).

Avgift: 300 kr.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

Ny dansk litteratur, se cirkel Nr 46.

Franska noveller, se cirkel Nr 61.

Nr 25. Med manligt perspektiv, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska,
tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi läser, analyserar och diskuterar sex romaner av manliga författare. Deltagarna ombeds att till första tillfället läsa August Strindbergs *En dåres försvarstal*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 26.

Tid: Onsdagar udda veckor 13/9–22/11 kl. 13.00–14.30.
12 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 26. Med manligt perspektiv, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 25.

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 13.00–14.30.
12 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 27. Tre texter av Ulla Isaksson

Elisabeth Auer, fil.dr i tyska, tfn 070-494 41 51.

Vi läser och diskuterar Ulla Isakssons romaner *De två saliga* (1962) och *Paradistorg* (1973) samt den självbiografiska *Boken om E.* (1994) om makens demens.

Tid: Tisdagar jämna veckor 19/9–28/11 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 28. Skrivarstuga, Grupp 1

Birgitta Hahn, fil.lic., f.d. gymnasielärare,
tfn 073-787 49 37.

Cirkeln välkomnar medlemmar som tycker om att skriva, lyssna på andras texter och som även vill utveckla sitt eget skrivande. I skrivarstugan ges tips samt i mån av tid några skrivövningar i avsikt att väcka skrivarlusten. Till varje tillfälle föreslås en uppgift, men man är fri att skriva om allt möjligt, t.ex. om barndomen, livserfarenheter, fria fantasier, kåserier – prosa eller poesi. Tag med något du skrivit som du vill läsa upp till första sammankomsten (max en sida maskinskriven text). Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Måndagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 12.45–14.45.
16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 29. Skrivarstuga, Grupp 2

Görel Bergman-Claeson, docent i nordiska språk,
tfn 018-55 34 84, 070-951 66 27.

Vill du komma igång med att skriva eller har du ett skrivprojekt på gång? Vi skriver, läser och diskuterar egna texter inom olika genrer och funderar över hur vi själva arbetar med språket. Vad är det som gör en text läsvärd? Och vem bestämmer egentligen vad som är rätt eller fel?

Tid: Fredagar udda veckor 15/9–24/11 kl. 10.15–11.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 30. Skriv ditt liv

Tone Dahlstedt, fil.kand., skrivarpedagog och folkhögskolelärare, tfn 076-838 15 12.

Här gör vi nedslag i livet, en minnenas resa genom barndom, ungdom, vuxenliv och arbetsliv med en avslutning i nutiden. Vad är sant och vad är falskt? Hur viktigt är det att hålla sig till sanningen och vad är ett minne? Under träffarna skriver vi korta texter, läser upp och samtalar om textens innehåll och form. En längre text skrivs hemma mellan träffarna.

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9–14/12 (ej 2/11) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 31. Akvarellmålning, Grupp 1

Dirk Fock, konstnär, tfn 070-874 45 84.

Akvarellmålning för dem som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Tag med akvarellpapper, akvarellfärger och pensel. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 32.

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 9.15–11.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 32. Akvarellmålning, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 31.

Tid: Onsdagar jämna veckor 20/9–29/11 kl. 12.15–14.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 33. Teckning

Christer Kempe, konstnär och bildpedagog, tfn 018-71 35 15.

Figur- och frihandsteckning kombinerat med akvarell. Medtag teckningsblock och pennor.

Tid: Måndagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 13.00–15.30. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 34. Musikhistoria i sex kapitel. Musiklyssnarcirkel

Gunnel Fagius, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70, och **Jan Fagius**, neurolog och amatörmusikant, tfn 073-584 06 49.

Cirkeln gör liksom tidigare några nedslag i musikhistorien utifrån cirkelledarnas personliga preferenser och deras eget diskotek. Kapitlen behandlar enskilda tonsättare eller genrer i den västerländska konstmusiken. Cirkeln har samma innehåll som föregående termin.

Detaljprogram:

22 sept. *Johann Sebastian Bachs kyrkokantater.*

6 okt. *Europeisk körmusik.*

20 okt. *Ludvig van Beethovens stråkkvartetter.*

17 nov. *Pianot som soloinstrument.*

1 dec. *Gustav Mahlers sånger.*

15 dec. *Wilhelm Stenhammar – pianisten och sångkompositören.*

Tid: Fredagar jämna veckor 22/9–15/12 (ej 3/11) kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 35. Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 070-994 23 03.

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå. Goldsingers är USU:s egen kör och sjunger allt som är kul, både stämsång och unisont.

Tid: Varje onsdag 6/9–22/11 kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.

Avgift: 600 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP

Nr 36. EU under upplösning eller nytänkande?

Grupp 1

Paul Reichberg, fil.kand., tfn 070-673 85 64.

I och med Brexit befinner sig EU i en ny fas i sin utveckling. Vilka krafter kan leda till att EU försvagas eller upplöses? Vilka nya idéer kan innebära en förnyelse av EU? Vilka blir konsekvenserna av relationen mellan Ryssland och USA? Dessa frågor, bl.a., kommer att diskuteras i cirkeln. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 37.

Tid: Tisdagar udda veckor 12/9–21/11 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 37. EU under upplösning eller nytänkande?

Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 36.

Tid: Måndagar udda veckor 11/9–20/11 kl. 15.15–16.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 38. Lettland – ett okänt nära grannland

Bengt Kettner, fil.mag., tfn 018-23 64 11,
bengt.kettner@swipnet.se.

Lettland var en gång "Svea Rikes Kornbod", Riga var tidvis Sveriges största stad. I text och många hundra bilder följer vi under hösten och våren letternas dramatiska historia, genom mer än 700 år som livegna slavar under tyska, svenska, polska och ryska härskare, i uppror och kamp för sin nationella frihet, indragna i två världskrig, åter underkuvade av både Nazi-Tyskland och Sovjetunionen, fram till dagens självständiga Lettland, som är medlem av både EU och NATO. Cirkeln fortsätter under våren 2018 med fokus på natur, kultur och samhälle. Kursmaterial: Per Lindström *Lär känna Lettland* (2009). Cirkelledarens kopior (ca 90 kr.).

Tid: Måndagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 13.15–15.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 30/10).

Avgift: 450 kr.

NATURVETENSKAP OCH TEKNIK

Nr 39. En värld drogad av olja III

Kjell Aleklett, professor em. i fysik och globala energisystem, Uppsala universitet, tfn 072-727 29 90.
Vi lever i oljeeran där vi varje dag är beroende av 100-tals produkter där oljan ingår på ett eller annat sätt. Vi uppdaterar våra kunskaper när det gäller olja, gas och andra fossila bränslen och råvaror samt diskuterar politikens roll för att hindra eller påskynda utvecklingen bort från det oljeberoende samhället. Din kunskap har betydelse för kommande generationer. Cirkeln gör en nystart och även tidigare deltagare är välkomna.
Kurslitteratur: Kjell Aleklett *En värld drogad av olja*.

Tid: Tisdagar udda veckor 12/9–5/12 (ej 26/9)
kl. 15.30–17.00. 12 timmar.

Lokal: Inst. för geovetenskaper, lärosal Skåne, Villavägen 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 40. Vårt klot så ömkligt litet II, Grupp 1

Per Abenius, civ.ing., certifierad energiexpert,

tfn 018-50 27 06, 070-271 27 06.

Cirkelns namn är hämtat från en bok av Disapristagaren, professor Ulf Danielsson. Den är en fristående fortsättning av föregående termins klimatkrets. Vi fortsätter att gå igenom Ulf Danielssons bok och diskuterar hur vi genom förnuftiga val kan leda utvecklingen i den riktning som krävs för att rädda vårt klot. Vi diskuterar också teknik och allmänna åtgärder som kan vända utvecklingen åt rätt håll. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 41.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.15–14.45.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 41. Vårt klot så ömkligt litet II, Grupp 2

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 070-297 80 16.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 40.

Tid: Torsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 13.15–14.45.

12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

Nr 42. Kosmisk cocktail i Einsteins trädgård, Grupp 1

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik, Uppsala universitet, tfn 070-297 80 16.

Cirkeln är en fristående fortsättning på höstterminens 2016 "Kosmisk cocktail" samt vårterminens 2017 "Intrång i Einsteins trädgård". Cirkeln går in på de senaste årens banbrytande upptäckter som givit forskarna nya verktyg för att studera universum. Minst ett tillfälle kommer att ägnas 2017 års nobelpris i fysik. Cirkeln kräver inga särskilda förkunskaper. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 43.

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9-30/11 kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

Nr 43. Kosmisk cocktail i Einsteins trädgård, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 42.

Tid: Torsdagar jämna veckor 21/9-30/11 kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Oseenska rummet, Ångströmlaboratoriet hus 7, våning 3.

Avgift: 300 kr.

Nr 44. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening, tfn 0171-46 30 39, 070-572 80 42.

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Främst nybörjare men även mer vana är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha.

Tid: Fredag 25/8 kl. 10.00-11.30. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

29/8 kl. 7.00-11.00 Vendelsjön.

5/9 kl. 13.00-17.00 Hjälstaviken.

11/9 kl. 7.00-11.00 Lövstaslättan.

15/9 kl. 7.00-13.00 Ledskär.

27/10 kl. 9.00-12.00 Övre föret - Kungsängen.

Lokal: Storgatan 11, stora salen den 25/8, därefter utomhus.

Avgift: 750 kr.

SPRÅK

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för språkstudier bygger på Europarådets nivåskala för språkfärdigheter. Nivåskalan beskriver fem olika färdigheter; hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet i sex olika nivåer, A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att avgöra på vilken nivå man ligger finns en självbedömningstabla. I den beskrivs så kallade deskriptorer färdigheterna för varje nivå genom påståenden som börjar med

Jag kan...

Om du uppnått målen för en viss nivå skall du följa en kurs på nästa nivå. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas. För cirklar som latin, som inte längre talas, kan nivåskalan inte tillämpas. Självbedömningstablan i sin helhet samt länk till språktest finns på webbplatsen, www.usu.se.

Nivå A1

Jag har inga eller mycket ringa förkunskaper när jag börjar i cirkeln. När jag går vidare till nästa nivå har jag uppnått följande färdigheter.

- Jag kan förstå vanliga ord och fraser när språket talas

tydligt, och om de är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.

- Jag kan delta i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor om välbekanta ämnen.
- Jag kan muntligt beskriva till exempel var jag bor och personer jag känner.
- Jag kan förstå vanliga ord och mycket enkla meningar, till exempel på anslag och affischer.
- Jag kan skriva korta enkla meningar, till exempel vykort.

Nivå A2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A1.

- Jag kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen - hem, mat, shopping, kommunikationer och väderlek.
- Jag kan presentera mig själv, min familj och andra människor och berätta om och beskriva händelser i vardagslivet.
- Jag kan förstå informationen till exempel i annonser, prospekt, menyer och tidtabeller.
- Jag kan läsa enkla berättelser.
- Jag kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå B1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A2.

- Jag kan förstå innehållet i tydligt tal om för mig välkända ämnen.
- Jag kan återberätta något jag läst eller hört.
- Jag kan ta aktiv del i en diskussion om välbekanta ämnen.
- Jag kan läsa och tillgodogöra mig artiklar och litterära texter skrivna på ett någorlunda lätt språk.
- Jag kan skriva personliga brev och sammanhängande texter om egna intresseområden.

Nivå B2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B1.

- Jag kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga framställningar om välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- Jag kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- Jag kan aktivt delta i en diskussion och kan förklara och försvara mina åsikter.
- Jag kan läsa och förstå sakprosatexter och skönlitteratur på en inte alltför avancerad nivå.
- Jag kan skriva sammanhängande texter inom mina intresseområden.

Nivå C1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B2.

- Jag kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning och jag kan utan större ansträngning förstå TV-program och filmer.
- Jag kan tala utan att tydligt söka efter ord och uttryck i egna framställningar, samtal och diskussioner.
- Jag kan läsa och förstå långa och komplexa texter, såväl sakprosa som skönlitteratur.
- Jag kan skriva recensioner av litterära verk, artiklar och film.

Nivå C2

Jag har inga svårigheter att förstå allt talat språk, vare sig i direktkontakt eller via radio och TV och deltar lätt i avancerade diskussioner. Jag kan skriva komplex text i passande stil.

Nr 45. Arabiska A1

Elmoez Eltayeb, lärare i arabiska vid Folkuniversitetet, tfn 073-653 33 62.

Tredje terminen. Vi tränar vidare på att tala och skriva enkla meningar och att läsa och förstå korta texter, bygger upp ett grundläggande ordförråd och lär grundläggande grammatik. Vi utgår från praktiska situationer och arbetar med par- och gruppövningar, hörförståelse och konversa-

tion. Vi jämför olika kulturer och olika arabiska dialekter. Du har goda möjligheter att påverka cirkelns innehåll och upplägg. Kurslitteratur: Jungbeck-Obeid *Arabiska för nybörjare*.

Tid: Varje onsdag 20/9–6/12 kl. 18.00–19.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 46. Nya danska noveller på danska

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 018-51 21 65, 073-619 18 80.

Andra terminen. Vi glömmer ofta vilka betydande kunskaper vi har när det gäller våra grannspråk, i synnerhet för de receptiva färdigheterna: läs- och hörförståelse. Ett antal nyare danska noveller, skrivna mellan 2000 och 2010, bildar underlag för diskussioner och samtal. Hur speglar texterna det danska samhället? Vilka likheter eller skillnader kan man se i en jämförelse med det som sker i Sverige? Novellerna läses på danska och cirkelledaren talar danska, medan deltagarna kan tala svenska. Cirkeln ger deltagarna möjlighet att bekanta sig med nyare dansk litteratur och vänja sig vid skriven och talad danska. Det krävs inga särskilda förkunskaper och därför är nya deltagare välkomna. Litteratur: Nanna Mogensen (red.) *Kort fortalt. Danske noveller 2000-2010*.

Tid: Torsdagar jämna veckor 7/9–16/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Storgatan 11 den 7/9).

Avgift: 300 kr.

Nr 47. Engelska B1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi repeterar och förbättrar gymnasieengelskan med hjälp av läroboken Alderborn-Ågren *Streams 1* och noveller av afrikanska författare. Vi samtalar om händelser i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet.

Tid: Varje onsdag 13/9–29/11 kl. 14.45–16.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 48. Engelsk konversation B1

Birgitta Attling Nordenfelt, Cambridge Proficiency Course och Practical English Courses, Uppsala universitet, tidigare rektor för en Montessoriskola, tfn 070-658 78 50.

Cirkeln är en konversationscirkel med aktuella och vardagliga teman. Vi kommer till en del att läsa och diskutera skönlitterära noveller. Målet är att utveckla den muntliga förmågan, skapa en språklig säkerhet och vana i att föra dialoger. Deltagarna kommer att träna sig i att uttrycka sina åsikter, göra egna presentationer och aktivt delta i debatter.

Tid: Varje tisdag 5/9–28/11 (ej 26/9) kl. 9.30–11.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Sensus 5/9).
Avgift: 600 kr.

Nr 49. Engelsk konversation B1–B2

Birgitta Attling Nordenfelt, Cambridge Proficiency Course och Practical English Courses, Uppsala universitet, tidigare rektor för en Montessoriskola, tfn 070-658 78 50.

Cirkeln är en konversationscirkel som till stor del utgår ifrån skönlitteratur och artiklar som vi läser, diskuterar och analyserar. Målet är att ytterligare utveckla den muntliga förmågan samt skapa en språklig säkerhet och vana i att föra dialoger. Deltagarna kommer att träna sig i att uttrycka sina åsikter, göra analyser och presentationer och aktivt delta i debatter.

Tid: Varje onsdag 6/9–29/11 (ej 27/9) kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Missionskyrkan, Arken 11/10 kl. 9.00–10.30).
Avgift: 600 kr.

Nr 50. English: Language and Literature B2

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi läser noveller av amerikanska författare och andra aktuella texter. Vi diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet. USA:s stater står i fokus för tillfället.

Tid: Varje onsdag 13/9–29/11 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.
Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.
Avgift: 600 kr.

Nr 51. Franska A1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Nybörjarcirkel (första terminen). Vi börjar från grunden med uttal, ordförråd och basgrammatik. Inriktning på vardagsfraser, enkla samtal i dialogövningar. Grammatikgenomgångar med muntliga och skriftliga övningar. Bildbeskrivningar, hörövningar, realia om Frankrike. Kurslitteratur: *Génial 1*.

Tid: Varje onsdag 13/9–29/11 kl. 16.15–17.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 52. Franska A2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Tredje terminen. Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning.

Muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia. Kurslitteratur: *Génial 1*.

Tid: Varje onsdag 13/9–29/11 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 53. Franska A2–B1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, lyssna, läsa, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, diktamen, realia. Kurslitteratur: *Genial 2*.

Tid: Varje tisdag 12/9–28/11 kl. 13.30–15.00. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 54. Franska B1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, diktamen, realia. Kurslitteratur: *Grande Escalade 3*.

Tid: Varje tisdag 12/9–28/11 kl. 15.15–16.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 55. Franska B1–B2, Grupp 1

Eva Wockelberg, fil.mag., f.d. språklärare, tfn 076-161 10 95.

Vi läser romanen *No et moi* av Delphine de Vigan och samtalar kring innehållet. Comment dire ... – Hur säger man? Fortsättning på förra terminens iakttagelser. *Le Figaro* och *Le petit journal* används som underlag för orientering och samtal om aktuella händelser i fransk press. Hörförståelse med materialet *Latitude 2* och 3. Skriftlig översättning till franska efter deltagarnas önskemål och behov. *Contexte 1* och 2, ett internetbaserat övningsmaterial som tränar realia, ordförråd och basgrammatik (erbjuds utan kostnad). Vi använder *Bonniers franska grammatik / Den franska grammatiken*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 56.

Tid: Varje onsdag 13/9–6/12 (ej 4/10) kl. 13.00–14.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Arken jämna veckor, Missionskyrkan, Insikten udda veckor (dock 6/12 i cirkelledarens hem).
Avgift: 600 kr.

Nr 56. Franska B1-B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 55.

Tid: Varje onsdag 13/9-6/12 (ej 4/10) kl. 10.45-12.15.
24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln jämna veckor samt 11/10, Missionskyrkan, Utsikten övriga udda veckor (dock 6/12 i cirkelledarens hem).

Avgift: 600 kr.

Nr 57. Franska B1-B2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Utökat fras- och ordförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hörförståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Egna presentationer av valfritt ämne. Diktamen. Kurslitteratur: *Un air du monde français*.

Tid: Varje onsdag 13/9-29/11 kl. 14.15-15.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 58. Franska B1-B2, Grupp 1

Britt Pudas, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34, 070-445 18 77.

Fördjupad träning i att tala, höra och läsa samt i viss utsträckning att skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna. Samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sång, film. Övningar via internet i ordkunskap, grammatik och realia, *Contexte 1* och *2*. Skönlitteratur, tidningstext. Kurslitteratur: Roman/noveller/andra texter som bestäms av gruppen, *Bonniers franska grammatik / Den franska grammatiken*, omfattande stencilerat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 59.

Tid: Varje onsdag 6/9-22/11 kl. 15.00-16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Missionskyrkan, Arken 11/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 59. Franska B1-B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 58.

Tid: Varje onsdag 6/9-22/11 kl. 13.15-14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Missionskyrkan, Arken 11/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 60. Fransk konversation B2 och uppåt

Frederic Öberg, fil.kand., f.d. stabschef vid länsstyrelserna i Stockholm och Uppsala, tfn 018-14 68 15, 070-380 50 09.

Cirkeln bygger på allmän konversation, uteslutande på franska, om aktuella politiska, kulturella och/eller sociala evenemang/händelser i den frankofona världen. Studie-/diskussionsmaterialet består huvudsakligen av relevanta medieuppgifter.

Tid: Varje torsdag 7/9-26/10 kl. 11.15-12.45. 16 timmar.

Lokal: Storgatan 11 den 7/9-5/10, därefter Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 450 kr.

Nr 61. Franska noveller på franska B2 och uppåt

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 018-51 21 65, 073-619 18 80.

Läsning av och diskussion kring nyare franska noveller. Hur speglar de det franska samhället? Eftersom franska kommer att vara kommunikationsspråket bör deltagarna kunna läsa, förstå och tala franska utan alltför stora svårigheter. Dock är intresse för litteratur och tolkning viktigare. Kurslitteratur meddelas vid första tillfället.

Tid: Torsdagar jämna veckor 7/9-16/11 kl. 9.15-10.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock Sensus 7/9).

Avgift: 300 kr.

Nr 62. Franska C1

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.

Deltagarna väljer en artikel från den franska pressen, tagen från nätet, och presenterar den för de andra deltagarna. Vi läser och diskuterar den tillsammans. Vi läser även andra artiklar, som handlar om aktualiteter från det franska samhället. Vi ser film textad på franska från TV5 Monde / France2 eller annat. Kurslitteratur: Charles Juliet *Lambeaux*. Folio. (Kan köpas i Studentbokhandeln.)

Tid: Varje onsdag 6/9-20/12 (ej 1/11) kl. 12.30-14.00. 30 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Vinkeln 6/9, 4/10, 8/11).

Avgift: 750 kr.

Nr 63. Franska C1

Yaga Sosnowska, f.d. lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-55 28 92.

Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 6/9-22/11 kl. 10.45-12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 600 kr.

Nr 64. Franska C1-C2

Philippe Collet, lärare i franska, tfn 018-50 64 47.

Deltagarna väljer ett tema som de presenterar och diskuterar med de andra deltagarna. Vi talar om kultur i Sverige och Frankrike. Vi läser nätpublicerade franska artiklar om olika aktualiteter, t.ex. samhälle, ekonomi och politik. Vi ser videospelningar från exempelvis TV5 Monde / France2. Kurslitteratur: Hédi Kaddour *Les Prépondérants*. Gallimard. (Kan köpas i Studentbokhandeln.)

Tid: Varje tisdag 5/9–19/12 (ej 31/10) kl. 9.00–10.30. 30 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 750 kr.

Nr 65. Grekiska 3:e terminen

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Vi börjar med att repetera det vi hittills lärt oss om den klassiska grekiskans vokabulär och grammatik. Men vi studerar inte bara själva språket utan också de olika kulturperioderna, den minoiska, mykenska, klassiska, hellenistiska ... och i samband med detta lär vi känna dåtida kändisar som Minotaurus, den sköna Helena, Odysseus, Sokrates, Pytia, Alexander den store m.fl. och vi deltar vid Maraton, vid Termopyle och vandrar tillsammans med Xenofons hellener genom Mindre Asien. Följ med! Kurslitteratur: Staffan Edmar *Från alfa till Antigone. Det klassiska Greklands språk och kultur*.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 66. Italienska A1

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, forskare vid Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet, tfn 018-55 00 98, 070-492 21 26.

Nybörjarcirkel (första terminen). Målet är att deltagarna skall lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Kurslitteratur: *Prego 1*.

Tid: Varje fredag 8/9–1/12 (ej 27/10) kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten (dock Sensus, Västra Ågatan 16 den 8/9).

Avgift: 600 kr.

Nr 67. Italienska A1, Grupp 1

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Nybörjarcirkel (andra terminen). Hur kan man beställa på

kafé eller shoppa i Italien? Hur pratar man om tid och datum på italienska? Skillnaderna mellan Italien och Sverige handlar inte bara om språk. Därför refererar vi till den italienska kulturen och det italienska samhället när vi arbetar med grammatik, ordförråd och uttal. Vi kommer att öva på att tala i olika situationer samt använda autentiska video- och ljudinspelningar. Vi fortsätter att arbeta med *Prego 1*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 68.

Tid: Varje måndag 4/9–27/11 (ej 30/10) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 68. Italienska A1, Grupp 2

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 67.

Tid: Varje måndag 4/9–27/11 (ej 30/10) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 69. Italienska A2, Grupp 1

Katarina Sjöström, fil.kand., översättare, tfn 018-432 31 41, 070-357 61 87.

Femte terminen. Målet är att deltagarna skall lära sig grunderna i det italienska språket och grammatiken, utöka sitt ordförråd och grundlägga ett gott uttal, klara vardagsfraser och enkla samtal, muntligt och skriftligt. Vi avslutar *Prego 2* och griper oss sedan an *Prego 3*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 70.

Tid: Varje måndag 4/9–20/11 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 70. Italienska A2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 69, men här avslutar vi *Adesso sì 2* och övergår sedan till *Prego 3*.

Tid: Varje måndag 4/9–20/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 71. Italienska A2

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Vi läser kortromanen *Il trillo del diavolo* av Carlo Lucarelli och ställer frågor till varandra på texten. Vi repeterar de grammatiska grunderna. Målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig på italienska genom att göra

enklare presentationer. Vi talar om Italien ur olika perspektiv, lyssnar på italienska sånger och ser en film textad på italienska.

Tid: Varje tisdag 10/10–12/12 kl. 10.45–12.15. 20 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 72. Italienska B1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Vi läser romanen *Il silenzio dell'onda* av Gianrico Carofiglio och ställer frågor till varandra på texten. Vi repeterar också de grammatiska grunderna. Målet är att deltagarna skall få ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig på italienska genom att göra enklare presentationer. Vi talar om Italien ur lika perspektiv, lyssnar på italienska sånger och ser en italiensk film textad på italienska.

Tid: Varje tisdag 10/10–12/12 kl. 13.30–15.00. 20 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 73. Italienska B2, Grupp 1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Vi inriktar oss på vardagsfraser och konversation. Målet är att utöka ordförrådet, hörförståelsen och att öva upp ett gott uttal. Vi läser *Il silenzio dell'onda* av Gianrico Carofiglio och ställer frågor till varandra på texten. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig genom att göra presentationer på ett valfritt ämne. Vi talar om Italien ur olika perspektiv och lyssnar på italienska sånger och ser en film textad på italienska. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 74.

Tid: Varje torsdag 12/10–14/12 kl. 13.15–14.45. 20 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/12, 14/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 74. Italienska B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 73, men här läser vi *Ad occhi chiusi* av Gianrico Carofiglio.

Tid: Varje torsdag 12/10–14/12 kl. 11.15–12.45. 20 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/12, 14/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 75. Italienska B2

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Vad vill det säga att lära sig ett språk? Att studera

grammatik och ordförråd, förvisso, men är det allt? Att studera ett språk som vi inte kan betyder framför allt att försöka se världen med andra ögon. För ett språk som är annorlunda än vårt speglar ett annat samhälle och en annan kultur. Vi skall läsa *La figlia oscura* av Elena Ferrante – författaren till *L'amica geniale*. Under läsningen refererar vi därför till kultur och samhälle samtidigt som vi ökar ordförrådet, förbättrar uttal och övar muntlig produktion och interaktion. Autentiska ljud- och videomaterial kommer att vara ett fast inslag i vårt arbete.

Tid: Varje onsdag 6/9–22/11 (ej 1/11) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken jämna veckor, Missionskyrkan, Insikten udda veckor.

Avgift: 600 kr.

Nr 76. Italienska C1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Konversation och diskussion på italienska. Vi fortsätter att läsa romanen *La storia del nuovo cognome* av Elena Ferrante fr.o.m. sidan 257. Vi diskuterar och kommenterar det vi läser. Deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen och vi diskuterar Italien ur olika perspektiv. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser en italiensk film textad på italienska.

Tid: Varje torsdag 12/10–14/12 kl. 15.00–16.30. 20 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Utsikten 7/12, 14/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 77. Kinesiska A1

Runfen Wang, lärare i kinesiska vid Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet, tfn 076-348 74 54. Nybörjarcirkel (andra terminen). Vi lär oss grundläggande uttal, kortare fraser och enkel daglig konversation. Vi introducerar även det kinesiska skriftspråkets struktur och lär oss ett antal vanliga, enklare tecken. Cirkeln inkluderar kinesisk kultur ur olika perspektiv, t.ex. livsstil, högtider och minoritetsfolk. Vi lyssnar bl.a. till uppläsning av dikter och musik. Cirkeln är avsedd för den som är intresserad av kinesisk kultur och språk och för den som vill besöka Kina.

Tid: Varje tisdag 5/9–21/11 kl. 15.30–17.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 78. Latin 1:a terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57.

Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets

språkliga egenheter. Grundläggande formlära och enkel syntax. Latinets uttal och betoning. Latinska sentenser och citat. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kort orientering om Roms historia. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!*, första avdelningen.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 13.15-14.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 79. Latin 3:e terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57.

Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter samt av enkla originaltexter från senantik och tidig medeltid inom ett par teman: skolan och kristendomen. Fortsatt genomgång av grundläggande formlära och enkel syntax. Latinska sentenser och citat. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet. Den indoeuropeiska språkfamiljen, arvord och lånord. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!*, tredje avdelningen samt kopierat material.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 11.00-12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 80. Latin 6:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Studium av några tillrättalagda men mest autentiska texter. Formlära och enkel syntax. Kompletterande övningar enligt utdelat material. Latinska sentenser och citat. Ordkunskap. Ords betydelser och etymologi. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Kejsartidens slut och folkvandringarna. Samhälle, arkitektur, konst, mytologi i anslutning till textmaterial. Romersk måltid. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua latina!* fr.o.m. sid. 151.

Tid: Varje onsdag 13/9-29/11 kl. 11.00-12.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten udda veckor, Missionskyrkan Utsikten jämna veckor.
Avgift: 600 kr.

Nr 81. Latin 11:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Repetition av redan behandlad formlära. Litteraturhistoria. Studium av tillrättalagda texter och autentiska texter, prosa och poesi från klassisk tid, medeltid och tidigmodern

tid. Utökad formlära och syntax. Kompletterande övningar enligt utdelat material. Latinska sentenser och citat. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Ordkunskap. Ordbildning. Etymologier. Fortsättning på temat mytologi. Det romerska samhället, arkitektur, konst, främst i anslutning till lästa texter. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat litteratura latina!* fr.o.m. sid. 47. Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik* rekommenderas, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 15.15-16.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 82. Latin 19:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, konst, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat. Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella presentationer, främst i anslutning till valda texter. Kurslitteratur: Utdelat textmaterial med kommentarer, ordlistor och övningar. Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 9.15-10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 83. Latin 21:a terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, konst, historia, samhälle – från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat. Ordbildning. Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella presentationer, främst i anslutning till valda texter. Romersk måltid. Kurslitteratur: Utdelat textmaterial med kommentarer, ordlistor och övningar. Nils Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 11.15-12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Film om Romarriket – se under Övriga arrangemang.

Nr 84. Nordsamiska

Lars-Gunnar Larsson, professor em. i finsk-ugriska språk, tfn 018-46 23 64, 073-327 77 99.

Nybörjarcirkel (första terminen). Nordsamiska är det samiska språk som minst 70 % av de samisktalande talar. På nordsamiskt område ligger Guovdageaidnu, den enda ort i världen där samiska språket används i alla sammanhang och överallt: i affären, i skolan, på restauranger, i familjen, på banken. Som alla andra samiska språk ger nordsamiska en ny syn på mångt och mycket. I stället för ordspråk som *Borta bra, men hemma bäst* har samiska *Buoret lea johtit go orrut* 'Det är bättre att flytta än att sitta still'. Det finns ord både för en snöfläck i fjällen på sommaren (jassa) och för en barmarksfläck på våren (bievla) – båda betecknar viktiga företeelser. Språkets grammatik är mycket regelbunden: inga oregelbundna verb, inga olika genus på substantiven. Om filmen *Sameblod* gav många en uppfattning om den samiska synen på delar av vår historia, så ger språkstudier – som alltid – en förståelse för det samiska.

Tid: Varje tisdag 19/9–5/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 85. Ryska A1

Sven Jonsson, leg. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, f.d. skollärdare, tfn 073-075 15 70, svenjonsson@gmail.com. Nybörjarcirkel (andra terminen). Vi fortsätter arbetet från vårterminen med centrala ord och fraser, uttal, grundläggande grammatik och en del realia. Lärobokens dialoger och texter utgör grunden för våra samtalsövningar och skriftliga övningar. Vi bestämmer tillsammans studietakt och arbetssätt. Kurslitteratur: Marja Jegorenkov m.fl. *Mozjno*, textbok och övningsbok.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Insikten 11/9, 2/10, 9/10, 6/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 86. Ryska A2

Sven Jonsson, leg. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, f.d. skollärdare, tfn 073-075 15 70, svenjonsson@gmail.com. Vi avslutar läroboken *Mozjno*. Vi fortsätter med några texter ur Fälts bok och eventuellt väljer gruppen tillsammans en ny kursbok. Vid behov repeterar vi grundläggande grammatiska företeelser för att sedan lära oss nytt. Fördjupade övningar i konversation och skrivande. Delta garna är välkomna att påverka studietakt och arbetssätt. Kurslitteratur: Erik Fält *Ryska texter*, Erik Fält *Kort rysk grammatik*, Marja Jegorenkov m.fl. *Mozjno*, textbok och övningsbok.

Tid: Varje måndag 11/9–27/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock Missionskyrkan, Insikten 11/9,

2/10, 9/10, 6/11).

Avgift: 600 kr.

Samiska – se Nordsamiska.

Nr 87. Spanska A1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, SMS till tfn 076-555 61 37.

Nybörjarcirkel (första terminen). Vi börjar från grunden och lär oss uttal, basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1* (obs! 4. uppl. ISBN 978-91-27-43714-2).

Tid: Varje fredag 8/9–1/12 (ej 27/10) kl. 10.00–11.30.

24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 88. Spanska A1, Grupp 1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, SMS till tfn 076-555 61 37.

Andra terminen. Vi fortsätter att lära oss uttal, basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1* (obs! 4. uppl. ISBN 978-91-27-43714-2). Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 89.

Tid: Varje fredag 8/9–1/12 (ej 27/10) kl. 13.00–14.30.

24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 89. Spanska A1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 88.

Tid: Varje måndag 4/9–27/11 (ej 23/10) kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 90. Spanska A1, Grupp 1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, SMS till tfn 076-555 61 37.

Fjärde terminen. Vi fortsätter att lära oss nödvändigt ordförråd och arbetar vidare med grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz,

Caminando 1 (obs! ISBN 978-91-27-69434-7) unidad 4c-5c. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 91.

Tid: Varje torsdag 7/9-30/11 (ej 26/10) kl. 13.00-14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 91. Spanska A1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 90.

Tid: Varje tisdag 5/9-28/11 (ej 24/10) kl. 10.00-11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 92. Spanska A1-A2

Ann-Christine Karén, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-042 85 59.

Fjärde terminen. Vi fortsätter vår inläring av ord och fraser. Enkla samtal om vardagssituationer. Grammatikgenomgångar, skriftliga och muntliga övningar. Realia om den spansktalande världen. Kursbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 2* (obs! ISBN 978-91-27-40693-3).

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 9.15-10.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 93. Spanska A2

Ann-Christine Karén, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-042 85 59.

Femte terminen. Fördjupad träning i att tala, läsa, höra och skriva spanska. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar och hörövningar. Läromedel bestäms vid terminsstarten.

Tid: Varje tisdag 12/9-28/11 kl. 11.15-12.45. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 94. Spanska A2

Ann-Christine Karén, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 073-042 85 59.

Sjunde terminen. Fördjupad träning i att tala, läsa, höra och skriva spanska. Samtal och diskussion om texterna, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar och realia. Läromedel bestäms vid terminsstarten.

Tid: Varje tisdag 12/9-28/11 kl. 9.15-10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.
Avgift: 600 kr.

Nr 95. Spanska B1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, SMS till tfn 076-555 61 37.

Kommunikativ praktik genom svårare texter och samtal i olika tempus. Cirkeln är på spanska. Kurslitteratur: Béjar Alonso, *Caminando 5* (sista delen) samt arbetsmaterial som bestäms i samråd med deltagarna.

Tid: Varje tisdag 5/9-28/11 (ej 24/10) kl. 13.00-14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 96. Spanska B2

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, SMS till tfn 076-555 61 37.

Träning av alla färdigheter på avancerad nivå samt genomgång vid behov av särskilt svåra grammatiska områden. Cirkeln är endast på spanska. Arbetsmaterialet bestäms i samråd med deltagarna.

Tid: Varje torsdag 7/9-30/11 (ej 26/10) kl. 10.00-11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A23, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 600 kr.

Nr 97. Tyska A1

Birgitta Lindén-Flink, fil.mag., f.d. lärare i tyska, tfn 070-993 82 79.

Nybörjarcirkel (första terminen). Målet är att lära sig grunderna för enkel konversation. Vi lär in ett användbart ordförråd och vardagsfraser, tränar uttal och grammatik genom att lyssna, tala, läsa och skriva. Vi skaffar oss också en inblick i tysktalande länders realia. Kursbok är Elfving Vogel, Mertens, Rydén *Lust auf Deutsch 1*.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 15.00-16.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 98. Tyska A1-A2

Birgitta Lindén-Flink, fil.mag., f.d. lärare i tyska, tfn 070-993 82 79.

Tredje terminen. Vi fortsätter att lära in nya ord och fraser, som vi sedan använder i tal och skrift. Vi går vidare med grammatiken och tränar skriftligt och muntligt. Vi fortsätter med realia om tysktalande länder. Kursbok Elfving Vogel, Mertens, Rydén *Lust auf Deutsch 1* och därefter kursmaterial enligt deltagarnas önskemål.

Tid: Varje torsdag 14/9-30/11 kl. 13.15-14.45. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 99. Deutsche Literatur in Filmen

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, lärare, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Cirkeln vänder sig till dem som intresserar sig för tysk film, både äldre och nyare och av både kända och mindre kända regissörer. Filmerna har tyskt tal men också svensk eller engelsk text varför även andra intresserade än de tyskstudierande kan delta i cirkeln. I anslutning till varje filmvisning inbjuds deltagarna att på valfritt språk diskutera vad de sett.

Tid: Varje tisdag 3/10–28/11 kl. 15.15–17.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 100. Deutsch im Alltag B2

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, lärare, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Cirkeln vänder sig till dem som vill uppdatera sina kunskaper i tyska för att kunna läsa och förstå tysk tidningstext och tysk skönlitteratur, tala tyska för personliga behov och i viss mån uttrycka sig i skrift. Den grammatik som behandlas syftar därför främst till att stödja deltagarnas förmåga att kommunicera. Cirkeln tar avstamp i likheter och skillnader mellan tyska och svenska för att språkutvecklingen därigenom skall underlättas.

Tid: Varje tisdag 3/10–19/12 kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Maja, Västra Ågatan 16 (dock 19/12 i cirkelledarens hem).

Avgift: 600 kr.

Nr 101. Deutsch im Alltag B2

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Vi läser och diskuterar i anslutning till texter från olika tider och ämnesområden. Tonvikt på ordförråd och muntlig

kommunikation. Grammatik vid behov. Vi läser eventuellt någon roman enligt deltagarnas val och önskemål.

Tid: Varje onsdag 27/9–13/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 102. Deutsch für Fortgeschrittene C1–C2, Grupp 1

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Tidningsartiklar och litterära texter bildar underlag för referat och diskussioner. Vi tar även upp aktuella händelser och vardagsupplevelser. Läsning av 1–2 romaner som väljs i samråd med deltagarna. Cirkeln har pågått sedan 2006. Nya deltagare rekommenderas i första hand Nr 103.

Tid: Varje tisdag 26/9–12/12 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 103. Deutsch für Fortgeschrittene C1–C2, Grupp 2

Cirkel med samma inriktning och cirkelledare som Nr 102. Innehåll och textval kan dock skilja sig. Deltagarna har möjlighet att påverka detta. Det talade språket står i centrum.

Tid: Varje onsdag 27/9–13/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Övriga arrangemang

Paneldebatt

Uppsalas snabba tillväxt – hot eller möjlighet?

Uppsala senioruniversitet har i flera år haft föreläsningsserier som handlat om Uppsala ur olika perspektiv, t.ex. historia, samhällsplanering, arkitektur, grönmiljö m.m. *Med den här debatten vill vi ge tillfälle till en fördjupad dialog om Uppsalas aktuella utveckling.* Uppsala är sedan flera decennier en mycket attraktiv kommun att bo och arbeta i. Befolkningen växer och nya bostäder byggs i en allt snabbare takt. Utmaningarna är många när det t.ex. gäller skola, barnomsorg och integration samt för möjligheten, inte minst ekonomiskt, att klara bostadsbehovet för de mest behövande grupperna. Bostadsbyggandet sker till stor del i befintliga stadsdelar genom s.k. förtätning. Tanken är att fler Uppsalabor i en allt tätare stadsmiljö skall få glädje av närheten till service, utbildning, arbetsplatser samt möjligheter till naturliga träffpunkter. Men förtätningen innebär på flera håll samtidigt också konflikter med kulturmiljö och identitet men i hög grad även för de närboende i form av konkurrens om skol- och barnomsorgsplatser, trängre gaturum och parkstråk, mörkare innergårdar, mindre lekutrymmen m.m. Frågorna är många.

Uppsala senioruniversitet inbjuder därför alla medlemmar till information, frågor och debatt om den aktuella utvecklingen.

Ansvarig: Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 070-648 67 85.

Medverkande: kommunalråden **Erik Pelling(s)** och **Fredrik Ahlstedt(m)**, Uppsala kommun, **Per G. Berg**, professor i landskapsarkitektur, SLU, samt **Sten Åke Bylund**, 1:e vice ordf. i Föreningen Vårda Uppsala. *Moderator: Maria Ripenberg*, debattredaktör och ledarskribent på UNT.

Tid: Onsdagen 13 september kl. 13.30–15.30.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Fri entré för alla medlemmar i Uppsala senioruniversitet. Ingen anmälan.

OBS! Medtag medlemskort.

Storfilm om Romarriket

Jag, Claudius – historien om romarrikets mäktigaste familj

En filmserie producerad av BBC 1976. Herbert Wise stod för regin. Serien har även getts i svensk TV. Serien bygger på en roman av Robert Graves från 1934 och är ett drygt 10 timmar långt epos, en släktsaga om en mycket mäktig familj i det romerska imperiet. Där utspelas en

familjekonflikt i kampen om kejsarmakten. Vi får följa kejsar Claudius (41–54 e.Kr.) när han återberättar historien om släktens kamp om tronen, från Augustus, vidare till Tiberius och den illa beryktade Caligula. Denne efterträddes av Claudius och efter honom kom kejsar Nero till makten. Claudius spelas av Derek Jakobi.

Ansvariga: Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62, och **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05.

Tid: Tisdagarna 26/9, 10/10, 7/11, 21/11 (udda veckor) kl. 9.30–ca 12.30 inklusive paus.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Jazzensemble

Jazzensemblen som pågått i tre terminer fortsätter under hösten 2017. För närvarande kan inga nya anmälningar tas emot.

Ansvariga: Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdir., konsult, tfn 070-648 67 85, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Maestro vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Fredagarna 29/9, 20/10, 3/11, 17/11, 8/12, 15/12 kl. 13.15–14.45.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 1 500 kr.

Torsdagssalong

Bob Dylan i Uppsala

När Bob Dylan tilldelades Nobelpriset i litteratur för år 2016, väckte det viss uppståndelse både i Sverige och internationellt. Svenska Akademien motiverade sitt val med att han "skapat nya poetiska uttryck inom den stora amerikanska sångtraditionen".

Gunnar Danielsson, rektor vid Folkuniversitetet, Region Öst, tolkar och sjunger Dylans texter tillsammans med musikvetaren och dylanexperten Eyolf Østrem.

Ansvariga: Ingrid Åberg, tfn 070 302 39 27, och **Gunilla Öbrink**, tfn 070-324 65 45.

Tid: Torsdag 21 september kl. 19.00.

Lokal: Träffpunkten, Storgatan 11.

Avgift: 150 kr. Förfriskningar ingår.

Anmäl deltagande till sekretariatet, telefon(svarare) 018-24 35 01.

Första anmälningsdag: Måndag 4 september från kl. 7.00.

Anmälan

Du måste vara medlem i Uppsala Senioruniversitet för att delta i våra aktiviteter. Detta gäller även Tisdagsföreläsningarna där giltigt medlemskort ska visas. Medlemsavgiften måste vara betald och registrerad för att du ska kunna anmäla dig till serier och cirklar. Med dator kan du själv kontrollera om den är betald, se www.usu.se under Anmälan - Mina sidor - Medlemskap. Medlemsavgiften betalas aldrig tillbaka.

Avgifter

Se respektive serie eller cirkel. Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna fordrar medlemskap, men ingen anmälan eller avgift. Medlemskort skall uppvisas.

Anmälningsförfarande

Du anmäler dig till föreläsningsserier, studiecirklar och "Övriga arrangemang" (ej Torsdagssalong) antingen via vår webbplats, www.usu.se under Anmälan, eller genom att skicka in anmälningsblanketten nedan (eller brev med motsvarande uppgifter). Anmälan via telefon eller e-post tas inte emot. Anmälan kan EJ göras till serie- eller cirkelledare.

Anmälan är bindande. Avgiften betalas efter anmälan, antingen med de betalningsuppgifter som kommer upp på webbplatsen, eller mot faktura som skickas per e-post eller brev.

Turordning följer anmälningsstidpunkt. Systemet öppnas för anmälningar **torsdag 24 augusti kl. 10.00**, och vi anhåller om att det anmälnings sättet används i möjligaste mån. Man kan gå in i kögrupp från kl. 8.00 och tilldelas då en köplats genom lottning kl. 10.00. Går man in senare hamnar man sist i kön. Anmälningar via blankett börjar registreras av sekretariatet när systemet öppnat. Blankettanmälan ger alltså inte förtur.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirklar. Deltagare i aktiviteter som är fortsättningar från föregående termin har inte företräde framför nya deltagare (med undantag för dem som följt språkcirklar på nivå A1 eller A2 vilka fortsätter på högst nivå A2 och som betalat för fortsatt deltagande senast 10 augusti 2017).

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie. Biljetter skickas ut några dagar före seriestart. Tid och lokal, som kan ha ändrats, anges på varje biljett. Den som inte hunnit få sin biljett prickas av på lista.

Inga kallelser till cirklar skickas ut. Deltagarna går till första sammankomsten. Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel.

Lediga platser?

På webbplatsen visas fullbokade aktiviteter med röd markering. Anmäler man sig till fullbokad aktivitet erhåller man automatiskt en reservplats. Har anmälan till fullbokad aktivitet kommit in via blankett sätts medlemmen på reservplats och kontaktas. Om en plats blir ledig kontaktas reserver, i turordning.

Avbokning av serie/cirkel

Man har möjlighet att avanmäla sig senast två dagar efter första sammankomsten. En administrationsavgift på 75 kr tas ut. Byte räknas som avanmälan och ny anmälan (undantaget byte av språknivå).

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s webbplats, www.usu.se, och meddelas berörda deltagare.

ANMÄLAN TILL SERIER OCH CIRKLAR om du inte kan anmäla på www.usu.se

Medlemsnr: _____ Personnr*: _____

Namn: _____

Adress: _____

*Personnummer krävs för deltagande i cirkel. Har du inte meddelat det tidigare så notera det här.

Seriens eller cirkelns nummer och titel

Nr Titel

Nr	Titel

Vill du delta i fler? Skriv på baksidan.

Sänds till Uppsala Senioruniversitet, Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala

Kalendarium för resor och studiebesök hösten 2017

Till höger anges i vilket nummer av Medlemsbladet som resan beskrivs närmare.
Det finns även information om resor och studiebesök på webbplatsen www.usu.se.

		Medlemsbladet nr
26 augusti	Opera på Skäret	3
5 september	Kolmården (sista anmälningsdag 21 aug.)	3
15 september	Marie-Louise Ekman, Moderna museet	3
22 september	Runstensvandring	4
1 oktober	Manon Lescaut, Kungl. Operan	4
13 oktober	Scenkonstmuseet, Stockholm	4
22 oktober	The Greek Passion, Wermland Opera	4
25 oktober	Thielska galleriet: Helga Henschen	4
19 november	Våra drömmars stad, Stadsteatern, Stockholm	5
2 december	Askungen, Kungl. Operan	5
